

ÎNALTĂ CINSTIRE CTITORULUI

Adunări festive ale Asociațiilor de scriitori

În orașele de reședință ale asociațiilor de scriitori din întreaga țară au avut loc adunări omagiale cu prilejul aniversării zilei de naștere a tovarășului NICOLAE CEAUȘESCU.

CLUJ-NAPOCA

Adunarea a fost condusă de Vasile Rebreanu, secretar adjunct al Asociației scriitorilor din Cluj-Napoca. Au fost prezente Leonida Stoica și Ștefana Geleja din partea Comitetului județean de partid. Au rostit omagii scriitorii Horia Bădescu, Petre Bucea, Dolina Cetea, Letaș Lajos, Marik Zoltan, Szilagyi Istvan, Negoiță Irimie, Mircea Valde, Gabriel Pămîli, iar actorii Măia Tîpău, Ligia Măgari, Borisa Stancu, Ion Tudorică și Octavian Cosmîlă, de la Teatrul Național din Cluj, au susținut un recital liric. În telegrama adoptată de participanții la adunarea omagială s-a spus, printre altele: „Trăind de veacuri înfrății pe aceste meleaguri, scriitorii români și maghiari, avînd același idealuri de pace și de libertate, au aflat în Dumneavoastră — conducătorii înțelepți și clarvăzător care, prin verbul și acțiunea sa politică, ne-a ușurat înțelegerea fenomenelor politice, călăuzindu-ne scrișul către evenimentele majore ale actualității, către ceea ce este cu adevărat înmortal pentru poporul nostru, pentru om în tot ce sîndu și faptelor, vă alimim, mult alimate și iubite tovarășe Nicolae Ceaușescu, un promotor al noului, al progresului social și al frumosului autentic, alături de noi și în fruntea noastră, călăuzindu-ne pașii. La această fericită aniversare dîndu-vă o vizită rodnică, exemplară, vă dorim sănătate, putere nelăstivă de muncă — pentru binele Patriei și al poporului nostru!”

IASI

Adunarea omagială a fost condusă de Mircea Radu Iacoban, secretarul Asociației scriitorilor din Iași, care a vorbit despre „Conceptia tovarășului Nicolae Ceaușescu asupra literaturii și artei în societatea contemporană”. Au rostit omagii scriitorii Grigore Ilișel, N.V. Turcu, Vasile Constantinescu, Corașel Sturzu, Vasile Mișescu, Emilian Mareș. Din telegrama adoptată de participanții la adunarea omagială s-a spus: „Scriitorii de pe meleagurile moldovenești își alătură glasurile într-un acord nescutit, pentru a vă aduce omagiul lor de recunoștință, de dragoste și admirație, salvînd pe înălții bărbai ai țării, simbol și stejar al Patriei, pe drumul feteșii și progresului, pe drumul împlinirii sociale. La aniversarea zilei Dumneavoastră de naștere vă rugăm să primiți prinoul recunoștinței oamenilor scriștului, împreună cu cele mai bune urări de sănătate și noi împliniri, spre binele Patriei și al poporului, pentru continua înflorire a culturii românești!”

BRAȘOV

Adunarea a fost condusă de Dan Tărbălaș, secretar al Asociației scriitorilor din Brașov. A fost prezentă Victoria Negrea, președinte al Comitetului județean de cultură și educație socialistă. Au rostit omagii scriitorii Ion Topolice, V. Copilii-Chesari, Leandru Eva, Verona Brateș, Ștefan Ștefan, Nicolae Bote, Ioana Gligă, Erail Bădescu, precum și actrița Virginia Iliș-Mărcu, președinta filialei Asociației oamenilor de teatru și muzică.

Din telegrama adresată tovarășului Nicolae Ceaușescu desprindem: „Scriitorii de pe aceste meleaguri brașovene — români, maghiari și germani —, avînd o singură misiune, de a sluji patria în care ne-am născut și în care trăim, adreseză cele mai calde urări de sănătate și la mulți ani, glorioși ani!”

TIMIȘOARA

Adunarea omagială a fost condusă de Anghel Dumbrăveanu, secretarul Asociației scriitorilor din Timișoara. A conferențiat lectorul universitar Viorel Sărbu despre opera și activitatea revoluționară a tovarășului Nicolae Ceaușescu, strălucită personalitate a vieții politice internaționale. Omagii au rostit scriitorii Lucian Boreșiu, Vladimir Ciocov, George Drumner, Dorian Grosdan, Iazăr Hiet, Alexandru Jabeleanu, Mandica Györy, Iva Monclan, Corina-Victoria Selin, Anrei Turcuș.

Din telegrama adoptată de participanții la adunarea omagială, cităm: „În această luminată zi, aducem un fierbinte omagiu Omului și Revoluționarului, celui mai iubit și devotat fiu al poporului, eminent conducător de partid și de stat, militant de frunte al mișcării comuniste și muncitorești internaționale, personalitate marcantă a lumii contemporane, care și-a dedicat întreaga viață și putere de muncă dezvoltării economice și sociale a țării, împlinirii năzuințelor vitale ale națiunii noastre socialiste, afirmării sale independente, suverane și demne între popoarele lumii!”

Omagiul scriitorilor

În sediul Uniunii Scriitorilor din Republica Socialistă România a avut loc luni, 25 ianuarie 1982, adunarea festivă consacrată aniversării zilei de naștere a tovarășului NICOLAE CEAUȘESCU, secretar general al Partidului Comunist Român, președintele României. Strălucit exemplu de profund devotament pentru cauza socialismului și comunismului în patria noastră, a păcii, a înțelegerii și cooperării între toate popoarele, pe baza respectării neabătute a independenței și suveranității naționale, tovarășul Nicolae Ceaușescu a îndrumat și îndrumă întreaga noastră viață politică și socială, cultura românească spre țeluri generoase, legate indisolubil de idealurile întregului nostru popor.

Deschizind adunarea, la care au participat scriitori români, maghiari, germani și de alte naționalități, Dumitru Madu Popescu, președintele Uniunii Scriitorilor, a spus: „Permiteți-mi ca în numele Uniunii Scriitorilor, în numele tuturor scriitorilor români, să aduc un cald omagiu secretarului general al Partidului Comunist Român, tovarășului Nicolae Ceaușescu, omul spre care se îndreaptă întreaga noastră suimă, a scriitorilor profund angajați în construcția României socialiste. Cîntăm astăzi, aici — poezi, prozatori, dramaturgi, critici — în numele obiectivității noastre scriitoricești, personalitatea tovarășului Nicolae Ceaușescu, omul a cărui politică și-a pus și își pune cu stăruință strălucită amprenta asupra tuturor domeniilor vieții politice, sociale și culturale din ultimele aproape două decenii, omul care a subliniat nu o dată și mereu subliniază rolul conștient și constructiv al forțelor motrice a dezvoltării întregii orindniri, subliniind astfel rolul pe care îl are în literatură și artă edificarea lumii noi pe pămîntul României, omul care a fundamentat și continuă să fundamenteze mijloacele de înfăptuire a noului ordin politic și internațional, omul care a statuat și necontenit cere să se revocue metodele principale de rezolvare a problemelor naționale, omul care a oferit și pledează neșovăit în favoarea unor soluții politice pentru înfăptuirea dezvoltării noastre generale, omul care a reasvăt istoria românească la locul potrivit importanței sale naționale în cartea neamului, omul care a pretul și preluște pe toți cei ce au făcut și făcuse istoria, omul care a evocat cu adîncă emoție la Putna, la Iași, la Pașcani, la Măreștii, la Tîrgoviște, la Drobeta Turnu-Severin, la Cluj-Napoca, la Alba-Iulia, momentele de înflărire a literaturii noastre, făcîndu-se afirmarea națiunii române, caracterul unitar al dezvoltării poporului român, unitatea și continuitatea, lupta pentru independență și libertate a poporului nostru, rolul istoric al maselor populare, omul care a arătat nu o dată locul cuvîntului în fapt.”

Președintele țării s-a adresat de multe ori scriitorilor și celorlalți oameni de artă roștînd verbul unic al lui Eminescu, convîșindu-ne despre marea adevăr că literatura devine argument suprem al afirmării valorilor umane, anajîndu-ne astfel și pe noi să preluăm din tezaurul aceleiași scrișturalități tot ce poate ajuta azi la realizarea unei culturi superioare. Iar cînd președintele țării, pentru care adevărat herald este omul și pămîntul ce dănuie în roadele lui generoase, este suverana verificare a conștinței țării, cînd președintele țării apelează la cuvîntul ce se numește literatură și se interesează de posibilele scris de noi, atunci însemnă că istoria contemporană a României își confirmă noile destine care au făcut scrișul și pe scriitorii săi.”

În cuvîntul său, George Băișă, omagînd personalitatea omului politic, gînditorului, omului de acțiune revoluționară, a subliniat că „asumîndu-și ideea, fundamentala pentru noi, a recuperării într-un timp record a unei literaturi adeseori potrivnice și care ca o fatalitate părea a se opune înaintării”, președintele Nicolae Ceaușescu a dovedit „voința și puterea de a realiza într-o viață de om o schimbare căreia timpul îi consacra eteva generații. Nu e ușor. E anevoios, primul care o spurs este el însuși, secretarul general al Partidului. Și tot el este primul exemplu, un om în care s-au adunat cu o teribilă răbdare de-a lungul unui nesfîrșit neam de țărani, energia, cinstea, perseverența necesare grandioaselor opere de transformare revoluționară a lumii. Cine umbli prin țară cu gînd curat și încredere în sine vede, înțelege efortul constructiv în care este angajat un popor întreg.”

„În acest ceas de sinceră emoție — a spus Ion Hobana în cuvîntul său — as vrea să evoc o după-amiază din vara anului 1972 de care, lată, curînd ne va desparte un deceniu. Mă aflam la Casa scriitorilor de la Neptun cînd mi s-a făcut cinstea de a fi invitat, împreună cu alți scriitori, la o înflorire de lucru cu înaltul sîrbătorit de astăzi. Căldura cu care am fost întâmpinat m-a făcut să înțeleg mai bine că invitația aceasta nu era „un simplu gest de bunăvoință”, ci expresia interesului statornic față de literatura română și de slujitorii ei. S-au tras atunci cu o mare acuitate și limpezime liniile de forță ale creației și ale activității de breasă în următoarea perioadă. Imi întorc privirea asupra anilor care s-au scurs de la acea înflorire gravată în memoria mea și mă întreb cum am răsunat îndrumărilor de atunci. Realizările incontestabile nu ne vor face să omitem neajunsurile existente și îndostorile ce ne revin. Cred însă că mai departe, spun asta întemeindu-mă pe înzestrarea și dinamismul propriu scriitoriceșc, pe faptul că avem un partid încercat, un conducător dăruit cu înțeleaptă cutezanță pe care îl omagiem astăzi alături de ceilalți oameni ai muncii, urîndu-l din adîncul inimii — Să trăiască întru mulți ani!”

A vorbit apoi Valeriu Răpeanu: „Restituirea demnității naționale a unui popor — a subliniat vorbitorul —, afirmarea lui ca o entitate cu trăsături originale, specifice în circuitul de valori morale ale lumii nu devine o realitate decît în momentul în care învăște din conștința unei tradiții marcată de opere perene. Ideea aceasta a fost tuturor evindată încă de la prima sa întîlnire cu înțeleptul pe care președintele țării noastre a avut-o în anul 1965. De atunci a trecut mai bine de un deceniu și jumătate, și orice bilanț obiectiv, științific, pătruns de respectul adevărului, va constata că ceea ce numim scrișturalitatea românească și-a căpătat acum dimensiunile ei plene, că astăzi sentimentul demnității noastre ca popor își află temeinice baze în tot ce noi am dat țării și lumii.

Omagiul pe care îl aducem președintelui țării este pentru noi omagiu pe care țara îl aduce celui ce a deschis căile integrării în cultura română de astăzi, în scrișturalitatea noastră contemporană, a tot ceea ce acest popor a produs, a ceea ce ne-a conferit nobiește morală, a ceea ce ne-a îndrăpățit să ne afirmăm.”

În cuvîntul său, Domokos Gesa a spus: „Monologul scriitorilor se preschimbă în dialog numai atunci cînd există cineva să-l audă și să-i treacă așoa prin propriul suflet. Pentru a se naște cuvîntul, dialogul, este nevoie de limbă și limba, oricare din cele peste 300 vorbite azi pe planeta noastră, poate fi așoa vie, deci capabilă de creație, numai prin asigurarea condițiilor economice, sociale și culturale cerute de civilizația contemporană. Spus aceste, și aici mă refer în primul rînd la cuvîntul scris, la literatură, convîșin că fără ea, limba, oricît de veche ar fi, oricît de glorioasă și sint amintirile, devine un mijloc perimat de comunicare, este sortită sinuciderii treptate, degradării, măcinării inerente de pietrele de moară ale unui inevitabil complex de inferioritate.

Omagînd pe secretarul general al Partidului Comunist Român, urîndu-l viață lungă și feteșie, îi mulțumesc pentru îndemnul ca „nimeni să nu dispară din ceea ce este valoros în această țară”. Limba feteșă, fie ea vorbită de milioane de oameni sau de comunități naționale de eteva mil de suflete, să se păstreze și să se înmulțescă să fie fertilă. Sora bucuria celor care o apără, spre mîndria întregului nostru popor, spre trîncina și propășirea patriei comune a cărei iubire și slujire în învătăm de la Președintele României, tovarășul Nicolae Ceaușescu.

În cuvîntul său, Emerie Stoffel a evocat momente de înaltă semnificație din eroica tinerețe a luptătorului comunist pentru dreptate și eliberare socială: „Din cea mai înfrăgăștinere, tovarășul Nicolae Ceaușescu a pășit pe drumul greu, plin de jertfe și privațiuni al luptei revoluționare. Omul care se află azi în fruntea partidului și statului nostru a crescut în focul luptei revoluționare lăsele. Mă număr printre cei, poate pușini la număr în această țară, care au avut prilejul să-l cunoșcăm încă din tinerețe prin mișcările terori burzoazășterilor, a dictaturii regale și antoniceșterilor.

a războiului antisovietic dezlîntit de Germania nazistă.

„L-am întîlnit pe tovarășul Nicolae Ceaușescu pentru prima dată în închisoarea din Brașov. În anul 1936, unde fusese trimis, împreună cu alți membri ai Partidului Comunist Român și al Uniunii Tineretului Comunist, în fața unui tribunal militar.

Clîșva ani mai tîrziu, în 1940/1941, cînd hoardele leionare s-au dezlîntit și au comis înăelul groznic de la Jilava, am fost acolo închin în aceeași celulă cu tovarășul Ceaușescu, iar în 1944 l-am întîlnit în lagărul de la Tîrgu-Jiu.

Încă de la prima noastră întîlnire și în tot timpul petrecut în închisoare și lagăr m-a impresionat puterea caracterului său. Teroarea fizică și psihică a organelor de reprimare n-au putut să-l înfrîngă curajul, să-l răpească demnitatea omenească.

Experiența anilor în ilegalitate, cunoștințele acumulate în închisoare și înfrîngerea terorii crunte, via activitate în organizațiile revoluționare l-au maturizat pe tovarășul Nicolae Ceaușescu. El a devenit astfel un activist de frunte al partidului, care, după Eliberare, a urcat treptele pînă la cele mai înalte răspunderi, secretar general al partidului și președinte Republicii Socialiste România.

De Anul Nou, tovarășul Nicolae Ceaușescu a felicitat pe toți oamenii muncii îndiferenți de naționalitate. Azi ne revine nouă, în rîndul nostru, să-l felicităm și să-i urăm la mulți ani!”

Prozatorul Dinu Sîraru a relevat meritele fundamentale ale președintelui Nicolae Ceaușescu în edificarea socialismului în România: „Conștințind, cu o mare patimă patriotică și cu o unică inspirație, demnitate și independența țării noastre, ani la rînd puse, nu numai teoretic, șu semul întrebării, președintele României a reabilitat, în conștința poporului și în politica de stat, conștința identității naționale și a identității politice socialiste pe temelul căreia, apoi, a impus conștința națiunilor abordarea plină de respect a principilor suveranității, neamstecului în treburile interne ale altor popoare respectu-lui celorlor, dreptului inalienabil al fiecărui popor de a-și zidi de sine stătător prezentul și viitorul, de a-și așoa de sine stătător punctul de vedere, de a se manifesta conform propriilor lui convingeri pe plan internațional, de a participa liber și independent la procesul de edificare a unui eliment politic favorabil păcii și progresului.

România de azi este o prezență activă, independentă și eficientă pe eșchierul vieții politice internaționale, datorită acestei politici de înaltă moralitate și competență, în finalitatea păstrării neșterbite a prestigiului identității noastre politice și naționale.

Istoria va confirma această epocă indisolubil legată de gîndirea cutezătoră patriotică și de luciditatea politică a șeșului de stat care

s-a identificat cu marea voință de renaștere națională a poporului român, oferînd generoș și altor națiuni argumente pentru a se impli ca, decisiv, în lupta foarte grea care se duce, la sfîrșitul acestui veac, pentru salvagardarea păcii!”

„Este emoționant pentru oamenii scrișturalii — a spus poetul Adrian Paunescu — să se stringă și să sîrbătorească pe un om politic care a redat, într-adevăr, intensitatea scrișturală a României celor demni și-o poartă. Fetește că talent n-a putut să dea nimănui. Artă este o chestiune personală, dar demnitatea noastră scrișturală ne-a fost redată în anii în care am avut dreptul să gîndim la propria noastră istorie. Acum trebuie să mulțumim bărbatului politic, tovarășului Nicolae Ceaușescu, care a dezghețat într-adevăr rîurile românești. Mă îndreșc că e eteva atei care ar putea să gîndească altfel, atita vreme cît noi ne-am investit viața, unii dintre noi tinerește, în această politică. N-a fost o repetiție generală, a fost chiar viața noastră. Am învăt de la președintele țării noastre, căruia îi spunem „La mulți ani!”, să gîndim dialectic, să folosim această metodă spre a înveșca lumea. Am învăt, spre exemplu, în aceeași anii că flința omenească este în pericol. În numele dragostei față de președintele țării și în numele grișii sale pentru pacea lumii voi roșii aici unul din poemele mele.”

La sfîrșitul cuvîntului său, Adrian Paunescu a recitat poemul „Manifest pentru sănătatea pămîntului!”

Poemele de a caldă vibrație patriotică dedicate conducătorului lubit al partidului și statului, roșite cu emoție de Virgil Teodorescu, Nicolae Dragoș, Franz Johanne, Bulhard, Daniela Crăsanaru, Nicolae-Dan Frunteaș, Ion Gheorghe, Traian Iancu, au marcat momentul sîrbătoreșc, exprimînd amănunțu-l și sentimentele de caldă recunoștință ale poșilor din toate generațiile.

În atmosfera de o profundă comuniune sufletească, de fierbinte dragoste și prețuire față de tovarășul Nicolae Ceaușescu, actorii Lucia Mureșan, Cristina Tocol, Dinu Ianculescu, Ștefan Radof au prezentat un recital de poezie contemporană închinată marelui sîrbătorit. Florilegiul liric a cuprins versuri de Alexandru Andreișoiu, Gheorghe Azap, Balog Jozsef, Horia Bădescu, Mihai Beniuc, Radu Boreanu, Ion Brad, Conștința Bucea Dan Deșluș, Eugen Frunz, Ovidiu Genaru, Iurie Hînoaveanu, Dan Rotaru, Nicolae Stoian, Corneliu Sturzu, Viorel Tulbure.

În încheierea impresionantă adunării festive, s-a adoptat o telegramă adresată tovarășului Nicolae Ceaușescu de către obștea scriitorilor din România, al cărei text s-a publicat în prima pagină a revistei.

Flacăra unei credințe curate

Urmare din pag. 1

entuziasm și acvnt revoluționar. obiectiv și ateni, mînuind argumentele ca vulturul orșpîle, conștinț de forță iradîntă a personalității sale, făcînd priment din destinele României ora sa genială de educație.

Pentru cel care știe că istoria patriei noastre este istoria feteșii om al ei în parte, promotorul coexistenței pașice între toate popoarele lumii, titan al venașterii economice, demn de respectul tuturor, profund român și de aceea internaționalist desăvîșit.

Pentru conducătorul de omnie al acestui popor bîtrîn în țîndra lui țară, La mulți ani!

Pentru cel care demonștrează prin faptele sale că sentimentele afirmării umane ridicăie la acord mondial au aceeași eficiență în relațiile dintre popoare ce și în relațiile dintre oameni, că cinstea, libertatea, demnitatea, înțelegerea, prietenia, dragostea, omnia, sint concepșie politică operațională.

Pentru cel care demonștrează șinle în istoria lumii că unitatea planetei nu se înfăptuștează prin violență și cășarea de șingo ci prin puterea

ștrească a faptelor și cuvîntelor pașice.

Pentru că vrem să fim eroși în muncă, libertate și dreptate cu orice suflare națională de pe pămînt într-un continuu dialog al demnității.

La mulți ani!

Pentru marea umanist și pașnicul arhitect al unei noi ordni și unii și planeteare.

La mulți ani!

Pentru viața sa eroică și pentru întreaga viață a patriei și care o ia ca suprem argumînt în toate cuvîntele și faptele sale, pentru istoria noastră care, prin el, acum vorbeșta rîșpicat istoriei universale.

La mulți ani!

Pentru părinții și urmașii noștri, pentru întreg pămîntul pe care căleăm cu picioarele, pentru lumino șozorului de care ne bucurăm în pace, pentru că acvnt om există și este al nostru.

La mulți ani!

Pentru omul care ne conduce spre oameni prin noi însine.

La mulți ani!

Să vă împlinească anii ce vin tot ce-și gîndi cu gîndul și-și dori cu sufletul.

La mulți ani!

La mulți ani!

Imagini de la Adunarea festivă a Uniunii Scriitorilor

Aura romantică și visul fantastic (III)

Prin urmare, profundul impresiv produs de înălțarea eroiului — cum s-a vădit violent contrastant cu imaginea de creație a condițiilor de loc și timp, în ordinea social-umanului, cărora este conștientă a le aparține — se alătură la fel de puternice impresii plictisitoare de ceea ce constituie personalitatea sa intelectuală, receptată din unghiul conceptului morții fizice, și, în cele din urmă, circumstanțele teoretice și istorice culturale, raportul dintre național și universal etc. Cu alte cuvinte, cunoașterea a ceea ce contribuie la definirea lui Toma Nour ca erou romantic exemplar pentru genul unui întreg popor are semnificația supremă a revelației, vizionării, definiției personalității. Nu intrăm acum în binecunoscutele detalii referitoare la transferul masiv de materie „ideologică” aparținând publicisticii eminesciene și observăm doar că discursul lui Toma Nour, arhitectural, se înscrisese în albia pregnantului vizionarilor hiperbolice, caracteristică visului romantic al eroiului, ca evlădită de lăcașul lui Toma Nour și se pare naratorului „cam bizar” și datorită ridicatului coeficient de fantasticitate romantică a modului în care ideile, conceptele și credințele enunțate sînt trecute în metafora arhitecturală. Juvenilul, corectura comună clar, echilibrul socializării metaforice capătă o dată propulsiunea expresivă necesară, datorită angajării paletei a „oratorului”, tulburătorului și utopiam existențial. Acesta explică, fără îndoieli, proiecta discursului, cum zice Tudor Vianu, în „fițiunea eterocromă”: „Sufletul omului e ca un val — suflă în jurul lui ca un ocean. Când vîntul cu aripi turburi și noaptea cu aerul bun și cu nouri suri domnește asupra mării și a valurilor ei — ea doarme monotonă și întinecată în fundul ei care murmură fără înțeles; pe cînd dacă în senin și albastru împămiat al cerului înflorește lumina și floarea de foc — se trezește și reflectă în fruntea sa un soare, iar marca inspurată de la cer coloroasă sa, seninul seninului său — și se reflectă în vîntul său cel adînc și luciu. Cu finalitate vădit „fabulistic”, metafora deșază pe loc postulatul moral spre formularea căruia de tînd din primul moment: „Poetul, filozoful unei națiuni presupun în întînc și cuget înfățișarea cerului și la comunică națiunilor respective”.

Dar constința existenței celestiale fete a medaliilor atrage după sine continuarea discursului în alt registru. Astfel, face că exaltanței optimiste, profetice de pînă acum în loc exortativă bîntuie de sentimentul fetei impetuos clamate. Din construcția metaforică precedentă este reiat unul din elementele constitutive — norii — care, circumscrisi noii construcții dimensionază alfel discursul, autonomizîndu-l simbolic: „O, norii, regi ai pămîntului, vor mîna totdeauna tunetele lor — rezbele, asupra popoarelor de valuri; cu toate că acei nori nu sînt alta decît înșuși respirașii ghețioși și întincați a valurilor nenorocite. Norii tînu, fulgeră și acopăr cu o perdea de fier soarele aurit, și pînă ce vor fi ei tirani asupra frontierei de valuri, pînă ce întinerul ce-l aruncă et prin umbra lor cea mare va pălîndu-se sufletul adînc al mării c-o noaptea rece și tăcut, pînă atîncea lumea lui Dumnezeu va fi nenorocită”.

Ceea ce exereza critică — inspirată de înșuși izvoarele documentare ale operei scriitorului — numeste tipologia umană eminesciană circumscrisă „naturilor ostinate” face impact, încă de pe acum, cu oesaltă tipologie umană prin definiție proprie aș-zisului romantic „activ”, anume, cu cea titanică. Pe fondul unui asemenea subtext, metaforic, se desfaceă temerul demers romantic pus în rale de forate tînarul prozator. Paradigma „ideologică” a scrierii, limpede formulată în decursul dialogului dintre erou și narator, la rîndul ei, este la fel de spectacular înțeleasă paradiemă ideologic-simbolică. Finalul înțitului capitol al romanului este, astfel, cel se poate de explicit:

„Bătu o ure. Atunci el se acută repede, își bășă ziarul înțit în buzunari și-și întinse dreapta, pe cînd cu stînga-și puse pâlăria-n cap.

— Mă numesc Toma Nour... D-ta?

„Îl apusei numele meu. După aceea țese, lăsînd să-mi vîjile prin cap ideea de a-l face eroul unei năvăle”.

Intorcîndu-mă acasă, locmai cînd aprinzînd chibritul ca să dau foc la lămpă, văd într-o lumă dină dăbușă căreia de năvăle cu cealaltă gravur. Chibritul se stîngă și rămînel în tîner.

— Uite, zisei, oare nu voi găsi în acest om un Tasso — să-l studiu mai de-apropoe?

Intinerul din jurul meu era metafora aceluia nume: Toma Nour”.

Alteori, în observarea loc al coincidențelor — care mai tîrziu, în *Avalarii Iaraunului Tia* și în *Sar-maoul Dionis*, va îmbrăca forma magnetismului melemphotic —, joc menit a confirma adagiul estetic inițial formulat, „Viața-i vis”, nu întîrzie a-și vădi prezența la tropsa probelor materiale. Se vădește, în ultima instanță, ideea de a corecta erorile săvîrșite de literatură care alcesce pentru chipul regelui acotian pe acela a lui Torquato Tasso, în sensul de a se atribui vizionarului poet o „identitate” pe măsura poezității lui mitice. Iar numele eroiului (relația cu leit-motivul simbolic prezent în discursul eroului nu trebuie nici să evlădită de literatură, nici să precizeze, propune conotații semantice aderente nu numai la definirea tipologică a acestuia, ci, în egală măsură, atît la ideologia și, nu în ultimul rînd, la viziunea epică de ansamblu a romanului. În fine, amănuntul legal de plecare bruscă a eroiului, în momentul în care oceanul îndieă ora una noaptea, este simbolic și el. Sîntem, astfel, avertizați asupra demonei și misterului ce apasă existența lui Toma Nour.

Dacă, în esență, înțit capitol al romanului se constituie, pe de o parte, într-un mic tratat de uz propriu avînd drept scop definiția genului din perspectiva estetică romantică, iar pe altă parte, în introducerea cuvințată a demonstrației epică menită a legitima formula în cauză. Metodic, în celelalte două capitole (cite au fost identificate în manuscris), Eminescu își propune să dea curs teoriei estetice demonstrative. De aici încolo, convergența celor două „substructuri” ale imaginarii postulate în „introducerea teoretică”, — aura romantică și visul fantastic — se dovedește a fi mecanismul de bază în virtutea căruia se desfășoară întreg „studiu” românesc. Este înțit înțit înțit, însă, că înainte de a apăla formula jurnalului autobiografic din cel de-al treilea capitol al romanului, prozatorul sonda în cîmpul unei alte formule, tot atît de înșit prin caracteristicile ei. Succintul „studiu” tipologic din cel de-al doilea capitol al scrierii se bazează pe observații detaliate direct de narator, în călătoria de marte ocular la aș-tanțele înscrise în prezentul biografic al eroiului.

„După ce-mi propusese să-mărmuresc figura sa cea frumoasă în vreo năvăle a mea — își începe autorul relatarea — am căutat să fac cu ei o cunoștință mai de-apropoe”. Tentativa reușește, înțit, după câteva întîrzieri, povestitorul are în Toma Nour un amic care nu mă vîntă decît ca să mă cercie, care nu se purta decît în [haine] negre, care rîdea zile întregi cu un rîs de neot în societatea oamenilor, pentru că să pîlîngă acasă, care era oamneni și era răstăcută ca o băbu, numai că să nu placă unei lumii ce nu-i plăcea lui”. Prefigurînd imaginea locuitorului lui Dionis, descrierea încapertă în care Toma Nour își duce dezbuzată-i viață retine, de asemenea, atenția: „o cameră înaltă și goală”, pînă înțit ce „și exersau pacifica și lăcuia lor industrie” cele „vreo cîteva sute de cărți, vîntă fiecare din ceea ce cuprîndea”, pe-tul de lemn, c-o mîsa de pîlîngă, c-o plapumă roșie”, masa murdă, cu „suprafața înșit de aliter mari latine și gotice” și acoperită de „birții, versuri, ziare rupte și întregi, broșuri efemere, ce se împart gratis”, lată inventarul încapertă ce să impresia unui „barocăbră fără înțelul și fără scop”. În același timp, cu un „umbrel meie”, care în perspectiva fantastului metafizic de mai tîrziu va încheia în sine ideea-concept a „arhaicului”, își relevă prezența în portretul aninat pe peretele de deasupra mesei. Este portretul „unui copil de vreo optăsprezece [ani] — cu păr negru și lung, cu buzele supțiri și roșii, cu fața albă ca marmura și cu niște ochi albaștri mari sub mari sprîncene și lungi gene negre”. Cu acest portret este adus în scenă celălalt erou romantic al scrierii: Ioan, tribunul revoluției transilvănene din la 1848.

Nicolae Ciobanu

Cicerone Ciobanu: „Compoziție”

NUMELE POETULUI

Mircea Șoncuteanu

De ce nu a publicat pînă acum mărur o carte de poezie Mircea Șoncuteanu? Pentru mine greu de înțeles. E adevărat că textele sale la o lectură superficială par rebarbative (ca și titlurile, „cavalonă” inextinguibilă de drept, „vămă incendiată de fapt”, „tunp gol ambuscant”, „anonimă vîntă și atît”, „compoziție pe fond cloșcat”, „hazlet contemporan clasic”, „curioasă abuză definitiv”, „pictură navă complet”, „sentință pentru eter-nitate”, „interior brînzat întîrziat”) dar tot adevărat e că revolta unor maeștri ai suprarealismului (Virgil Teodorescu, Gelu Naum) cum și unele debuturi de la finalul deceniului al șapteslea (Dan Lăncușanu, Sorin Mărculescu, Vasile Vlăd, Virgil Măzilescu) au reabilitat scriitura programatică intelectualistă, poezia reîntinerindu-se ca limbaj opus limbajului curent. Ca și în cazul unor apariții recente (Liviu Ioan Stoiciu, Adrian Pantea, Valeriu Stănescu, Traian T. Copevei) poezia lui Mircea Șoncuteanu nu poate fi vădită ca o simplă reparaționare suprarealistă și trebuie înțelesă deopotrivă ca o mersă la egalitate de accedere la esența limbajului prin refuzul obștinat al vorbirii curente, prin exersarea „antirealistă” volită, chiar dacă uneori această tehnică poetică devine o pură mecanică ori un ermetism sel-generat. Important rămîne faptul că Mircea Șoncuteanu întințese o anume căutare a limbajului care traversează poziția actuală și de asemenea o anume vîntă de sensibilitate ceea ce poate să ducă poezia românească la un pur letism fără acapare. Conștient de riscurile limbajului, de arcanele purei „textualității” entropice, poetul își apune continuu tentația de a lăsa cuvintele în libertate, obligîndu-l pe cititor să urmărească înțelul și să înțelze interior voalat de senzualitate și melancolie: „întrețîrziat oragiu; coșpele-i / de un alabastru electric tactura / sting manechini bombastici / sau / ce-i acest pe dinăzărul velur, / pe dinăzărul / eveniment de apă / abia răbdînd contur...”.

temele secesionistă brucă.

Nă poezia ca „interior brînzat întîrziat” (și v-am fost spus: nu-i întîndet / mază și nu-i sălăvit în pocală / venire-i; bîljin fi este fur-tu / pretext de început altmîd, dar / în îmbrățșare-i cataleptică și / macină pînă și cel mai temut leopard // Virate și plor. Case. Fala ring. / Ornicul pune peete de abnct și împovărată / înțelul aș-tințe absentă / deștărușă alabăstră / îndolde de sine, în sine, într-un raft pietrificat, / pulbera razei îndolice cîmbet nălpos, estompat / atîpt. Nu bănuia aca parte a melodiei, acolo unde / pare că se surpă sau dimpotrivă / rhei locui — pipră / calcaros și pustiu. Fără început și fără sfîrșit, / draperii dormitînd, somn în falduri, aș-tințe / vîntînd în auridă, în-mă-lășă bîntă înșit înșit eventualu umbrel de nălșit. Pe un perete, cu / profil otropoh un tablou, abia întrezărită urmă / vîntă / inclînd și cu mîltă migală de plor. Intîrzie / motinoman fotoliul, oțeva molli, de vată amintirea, / rod surd în răsîntăpuri încerte, greu de / surprinza. Implacabil de fad, într-un contur / creșonant, banelina de porțelan aplauze de / cîlți o încoșură. Odată zvelă, dar cîi de / uocătivă acum, măștă de lîngă fereastră, vag ecou al unei zvăpăleli rălșpit anotimp, atîngeri de mîini și priviri pe furis / ce s-au pretrecut. Depărtat, tot mai îndepărtat, / aerul renunțat, înșit și zinc, într-un efort / miocardic, zbor exaltîndu-se, mai înșit, aș-tințe absentă / deștărușă alabăstră / lumecare de timp) dezvăluie o rară forță de captare a memoriei somnolente, pîlpitătoare și o bună tehnică poetică înșită print-o atență lectură din Joyce... Fluxul verbal înșit „la pas au-de-lă” (cu expresia lui Blanchot) oșlîndese în curgere-i izbîvitoare pieritoare forme umile ale existenței, fragmente iluzorii, fără consistență de sine.

Acesta este și nota dominantă a volumului „Conații Europei”, un așgur poem de fapt, transcria cu toate sugestiile tipografice posibile, probă de manierism inteligent și bine asimilat, poem din care, fatal, nu putem călta... O anume înșit, o anume absentă / deștărușă alabăstră / lumecare de timp) dezvăluie o rară forță de captare a memoriei somnolente, pîlpitătoare și o bună tehnică poetică înșită print-o atență lectură din Joyce... Fluxul verbal înșit „la pas au-de-lă” (cu expresia lui Blanchot) oșlîndese în curgere-i izbîvitoare pieritoare forme umile ale existenței, fragmente iluzorii, fără consistență de sine.

Cezar Ivănescu

IERARHIILE DE VALOARE ȘI FALSA EXIGENȚĂ CRITICĂ

Competență și obiectivitate în critică

discuția literară a început cu privire la critica literară este, fără îndoieli, binevenită și continuarea ei, într-un cadru mai larg — ca o dezbateră de idei, în limitele, se aștelege, ale urbanității și ale apărării colegiale — mi se pare într-un totu necesară pentru ansamblul climatului nostru literar. Critică folietonistică sau nefolietonistică? E o falsă dilemă. Termenul și-a pierdut sensul inițial și prin critică folietonistică se înțelge de obicei comentarea literaturii la zi sub forma mîltului eseu, a croniceii sau a ceea ce în mod curent numim articol, activitate indispensabilă oricărui micșar literar. Ea presupune, evident, tălănt și gust literar, dar nu se poate dispensa, cum se crede uneori, nici de perspectiva istorică și de informația largă, menite a înșelna situașea operei comentate în contextul ei firesc, care să-l reliefeze individualitatea și valoarea. În acest sens a fost cu siguranță critică la zi — puțte să-l apucem și folietonistică — marii critici precum Sainte-Beuve sau, la noi, G. Ibrăileanu, N. Iorga, E. Lovinescu, G. Călinescu, Pompiliu Constantinescu, Perpessiciu, Vladimir Streinu, Șerban Cioculescu ș.a. Și tot în acest sens își scriu folietonice critice o serie de bunici critici contemporani.

Așadar, nu folietonistica în sine poate fi motiv de îngrijorare, ci lipsa de înșetare și de obiectivitate a celui care o cultivă. Proliferarea, în apărțiile editoriale, sub ombliana criticii folietonice, a recenziei — forma cea mai simplă a criticii, fără îndoieli utilă pentru informarea rapidă a publicului cititor asupra creației literare curente, destinată înșit dor proșii și numai în cazuri excepționale ale culegerilor editoriale — contribuie la discreditarea criticii literare în ansamblu, atînci cînd editurile ne oferă în serie, volume de recenzii, adesea cu titluri pretențioșe și îngelștoare de eseu. Nu mai vorbesc de cazurile, din ferește puține, cînd aceste recenzii vîntă o informație precară, lipsă de gust și de „elemente modeste”. Sau, cînd judecătă critică — fenomenul cuprînde și critici înșitrate — oclălează în funcție nu de cartea pe care o comentăz, ci de autorul ei și de natura relațiilor acestuia cu criticul în cauză.

Cred, și știu că nu spun nici o nouitate, că dacă e să vorbim de carențe ale criticii literare, sînt trebuie căutăte cea mai importantă și mai dăunătoare dintre ele: în climatul vieții literare, nu toțdeauna și nu peste tot colegial, în tendința de a se crea grupuri și grupuri, nu rîvise în sensul emulației stimulatoare, ci de fătășă adversitate, menținînd relații de inștune, influenșă înțel judecătă critică, determinînd, deșne același scriitor, la un critice apereii ditrambluce, la altul total negatoșre. Păgubit este totdeauna cititorul care, necunoscător al tensiunilor și întîrzierilor de culșe, nu știe ce să înșelgă și ce să alege. Iar dacă, pînă la urmă, ajunge să înșelgă subtextul radical al nepotrivirii de opini-ale ale celor doi critici — și de obicei ajunge —

e lenne să ne închipuim ce părere își face despre obiectivitatea criticii și cîtă încredere mid poate avea în ea. Evident, nu se poate pretinde un conșens absolut al judecătă critică exprimate în legătură cu o carte. Formația, temperamentul, gustul — diferite — ale criticilor implicii în discutarea cărții impun apereii năvitate. Nu înșit radical opuse. E greu de precupșă, chiar dacă atari accidente izolat, să înșelgăm și la mari critici din trecut, că un critică adevărat va respinge o carte obiectiv foarte bună, declarînd-o lipsită de valoare, numai pentru că nu răspunde gustului său, ori că, din motive contrarii, va considera capodopera o scriere slabă. O simplă trecere în revistă a croniciilor și recenzilor publicate anul trecut ar scoate la iveală dește exemple de deosebii spectaculoșe de opinie în aperecia acelașii cărți. Și mă întreb dacă n-ar fi util ca cineva, înșit cu autoritate, de pîlă o comisie deștărușă de Conșiliul culturii și de Uniunea Scriitorilor, să prezinte din cînd în cînd, spre dezbateră, în plenu acției de critică, evenșit chiar într-un cadru mai larg, la Uniunea Scriitorilor, conștăți privind modul în care producții literare se reflectă în croniciile și recenzii fiecărui revistă, cu preocuparea de a înșelna mai ales asupra aspectelor vîntă-șocante de feblu celor la care ne-am ferit. Atari discutăți ar susțel, aștîng și interes și ar contribuia, la cel mai larg democratizare a vieții literare, la permanștarea, cu timpul, a unei mai bune atmosfere de dezbateră principială și de relații cu adevărat colegiale între scriitorii. Pentru că, să recunoștem, și discușia propriu-zisă, polemice (de ce nu?) de idei — așrea vieții literare — sînt foarte anemice în revistele noastre, aluneacă, cel mai adesea, în hîștălu rătăcirilor personale, învenșează relații între scriitori.

Cultivarea unilaterală a folietonului de cître unii critici dintre cei mai activi, precupșă și unele apere, amintite mai sus, tînd de elicită și vieții literare, explică și puțnăteșă șocantă privind mișcarea literară actuală și, mai ales, absența unei istorii a literaturii contemporane, sînteză fundamentală și neapărat necesară, pentru elaborarea corectă a istoricii și criticii literare, cu deosebire cel care de mulți ani urmărește fenomenul literar actual, au toșă datoria s-o realizeze. E o lucrare, deșgur, de mare răspunde. Ea presupune efort de informare și de sînteză, spirit critică cumpănit și, mai ales, curaj pentru înșetarea susceptibilității scriitorilor în vîntă, foarte adesea nemulțumii de spațiu ce li se acordă în lucrare și de modul cum sînt apereții. Marii critici și istorici literari din trecut (Iorga, Lovinescu, Călinescu) au scria, în condiții nu mai ușoare, istoria literaturii epocii lpr. Care dintre critici și istoricii literari, de azi își vor asuma răspunde de a scrie istoria literaturii noastre contemporane, și cîtă vreme va trebui să măl treacă pînă atînci?

Dim. Păcurariu

Cicerone Ciobanu: „Peisaj din Isaccea”

CENACLU

Recent, la Bistrița (Jud. Bistrița-Nășud) în cadrul cenacului literar ABECDAR, nu înțelșă la Casa copleului didactic, a avut loc sedința a III-a de lucru în cadrul căreia a cîlți din volumul de versuri „Tratatul despre îndreptarea lucrurilor” Virgil Rațiu M. Au comenșat: Domnița Petri, Oliv Mircea, Virgil Ciomoc, Adriana Rodica Barna, Anton Bata, I. Belivăcă ș.a. În finalul sedinșii au fost deștărușă la Casa copleului didactic, a avut loc sedința a III-a de lucru în cadrul căreia a cîlți din volumul de versuri „Tratatul despre

CONFABULE

Cenușereasa

afest într-adevăr la bal / Joia după-emisia / era în vechie dăruită de Zînă / un clopoțel de argint cu fluturi vii și albi / în pâlul negru abur de lămie / ochii cupe de alambură din care sorbeau toți invitații / și în picioră bineînșelate pantoforii de aur / cu toc acut și pentru că așa se purta / atînci / dar pe aceștia i-a scos repede / nu știe să meargă / cum să măi și danșeze cu ei / îi înșea în mînd cînd Prințul a rugă să danșeze încă puțin / de aceea un pantofiar îi rămose cavalierului / chiar în timpul unui vals / cînd ea i se smulse din brațe / ce s-a întimplat pe urmă se știe / Prințul a umbra de cele-tele pînă ce a gășit-o / numai că, după pantofiarul i se poverise perfect / Cenușereasa nu s-a dus la palat / Nu-i plăcu Prințul.

Julian Neacșu

Undeva, la margine de țară, unde Argescu — obosit de drum — după ce și-a adunat cu trudă apela din Rîul Tîrgului și din Dimbovită Capitală, se înșetăste cu apele cîntate de Strauss și Ivanovici, apele plămădite-n stăvă de Panait Istrati și Eșanu Neacșu, cu apele albaștre și limpezii și tulburi ale Dunării, acolo, undeva la margine de țară, un oraș care — numai cu cîțiva ani în urmă — era doar un tîrgșor, pe numele lui Oltenia, își păstrează cu sînștăte numele, dar cu strale noi, schimbate de țările ultimilor ani, care au schimbăto dește strale țării. Acolo, unde mi-am trăit copilăria, am mers să revăd ce lășeam în urmă cu ani și ani. N-am recunoscut vechiul tîrg. Nu m-am mai recunoscut pe mine. Eram altul; era într-adevăr altul.

Oltenia mea din anii școlii primare, din anii liceului, s-a schimbat. Vechiul tîrg a ajuns orașul pe care abia l-am recunoscut. Plopii — cu sot sau fără — care mă înșoteau de cum coboram în vechea gară au plecat odăcu cu căștile joase și cu circumfuzii din pînă deștărușă colțuri lăca străzi, lășin acum loc blocurilor cu înșelare centrală, la fel cum bătrîna stradă ce te ducea — sau poate numai pe mine mă ducea — spre portul de pe malul Dunării, și-a întinerit copacii care — la fel cu cel din anii plămădite de miele și-au împreunat erenge îmblîndu-te să calci alene pe asfaltul de sub ele ca print-un tunel viu, pînă cînd, obosit de cale, poposesc într-un loc — lipsit pe timpuri de nume — dar ajuns acum, azi, eunoscut peste mări și țări: Săntieră Navală Oltenia.

Dar Oltenia mea, Oltenia adolescentului mele nu are numai Săntieră Navală. Miții înșelate de fete venite de lîngă dealurile Șofiei Vioaceana au înșit să cînte pe firele Filatului din preajma firului de apă al Argelușului.

Și în jurul orașului meu zeci, sute, miți de oameni care — fără să se știe că-i cheamă Ion sau Ioana — trimt „truda” lor plămădită-n mîncăruri alese de la Fabrica (eu i-as apune Uzina) de conserve Valoa Rosio-Oltenia.

Și în jurul orașului meu zeci, sute, miți de oameni care — fără să se știe că-i cheamă Ion sau Ioana — trimt „truda” lor plămădită-n mîncăruri alese de la Fabrica (eu i-as apune Uzina) de conserve Valoa Rosio-Oltenia.

Și în jurul orașului meu zeci, sute, miți de oameni care — fără să se știe că-i cheamă Ion sau Ioana — trimt „truda” lor plămădită-n mîncăruri alese de la Fabrica (eu i-as apune Uzina) de conserve Valoa Rosio-Oltenia.

Și în jurul orașului meu zeci, sute, miți de oameni care — fără să se știe că-i cheamă Ion sau Ioana — trimt „truda” lor plămădită-n mîncăruri alese de la Fabrica (eu i-as apune Uzina) de conserve Valoa Rosio-Oltenia.

Din nou lingă cetatea „Daphne”

rătăcesc? Și, totuși, am de spus ceva. Pot să mă spun că, mergînd să revăd liceul la care am învățat cu ani în urmă, am avut neprețuită bucurie de a fi alături de cei pe care — copil fiind în prima clasă de liceu — îi școteam zel. Absolvenții promotivii 1930—1932 al fostului liceu „Constantin Alimănteanu” și-au sărbătorit semicentenarul examenului de bacalaureat. Și-au șocotit semicentenarul împreună cele trei promoții, pentru că și așa — laolaltă — au rămas totuși foarte puțini.

Nă am încumet să dau numele fetei rău alături de îndolnșirea celor care au luat loc în băncile liceului; este de necruzat, dar o fac din pres marelui respect pe care-l am pentru cel care mi-au fost mentori. Nu mă lășă însă cugețul să nu arăt că dintre cei care au școluit cu atînce catalogele cîlte de fostul profesor de muzică Ștefan Hodoroabă — profesor de tîrziu, pe viitor să-l precupeie mai mult pe Mircea Șoncuteanu, poezia sa ca și a altora rîșlînd să încete fragmentar și să deștărușă ca totalitate fastidioasă... Dar, poezii adevărate își știu singuri mai bine ce ordine și calitate și defectele lui Mircea Șoncuteanu, poet inteligent și aș-tințe absentă / deștărușă alabăstră / lumecare de timp) dezvăluie o rară forță de captare a memoriei somnolente, pîlpitătoare și o bună tehnică poetică înșită print-o atență lectură din Joyce... Fluxul verbal înșit „la pas au-de-lă” (cu expresia lui Blanchot) oșlîndese în curgere-i izbîvitoare pieritoare forme umile ale existenței, fragmente iluzorii, fără consistență de sine.

Nă am încumet să dau numele fetei rău alături de îndolnșirea celor care au luat loc în băncile liceului; este de necruzat, dar o fac din pres marelui respect pe care-l am pentru cel care mi-au fost mentori. Nu mă lășă însă cugețul să nu arăt că dintre cei care au școluit cu atînce catalogele cîlte de fostul profesor de muzică Ștefan Hodoroabă — profesor de tîrziu, pe viitor să-l precupeie mai mult pe Mircea Șoncuteanu, poezia sa ca și a altora rîșlînd să încete fragmentar și să deștărușă ca totalitate fastidioasă... Dar, poezii adevărate își știu singuri mai bine ce ordine și calitate și defectele lui Mircea Șoncuteanu, poet inteligent și aș-tințe absentă / deștărușă alabăstră / lumecare de timp) dezvăluie o rară forță de captare a memoriei somnolente, pîlpitătoare și o bună tehnică poetică înșită print-o atență lectură din Joyce... Fluxul verbal înșit „la pas au-de-lă” (cu expresia lui Blanchot) oșlîndese în curgere-i izbîvitoare pieritoare forme umile ale existenței, fragmente iluzorii, fără consistență de sine.

Nă am încumet să dau numele fetei rău alături de îndolnșirea celor care au luat loc în băncile liceului; este de necruzat, dar o fac din pres marelui respect pe care-l am pentru cel care mi-au fost mentori. Nu mă lășă însă cugețul să nu arăt că dintre cei care au școluit cu atînce catalogele cîlte de fostul profesor de muzică Ștefan Hodoroabă — profesor de tîrziu, pe viitor să-l precupeie mai mult pe Mircea Șoncuteanu, poezia sa ca și a altora rîșlînd să încete fragmentar și să deștărușă ca totalitate fastidioasă... Dar, poezii adevărate își știu singuri mai bine ce ordine și calitate și defectele lui Mircea Șoncuteanu, poet inteligent și aș-tințe absentă / deștărușă alabăstră / lumecare de timp) dezvăluie o rară forță de captare a memoriei somnolente, pîlpitătoare și o bună tehnică poetică înșită print-o atență lectură din Joyce... Fluxul verbal înșit „la pas au-de-lă” (cu expresia lui Blanchot) oșlîndese în curgere-i izbîvitoare pieritoare forme umile ale existenței, fragmente iluzorii, fără consistență de sine.

Nă am încumet să dau numele fetei rău alături de îndolnșirea celor care au luat loc în băncile liceului; este de necruzat, dar o fac din pres marelui respect pe care-l am pentru cel care mi-au fost mentori. Nu mă lășă însă cugețul să nu arăt că dintre cei care au școluit cu atînce catalogele cîlte de fostul profesor de muzică Ștefan Hodoroabă — profesor de tîrziu, pe viitor să-l precupeie mai mult pe Mircea Șoncuteanu, poezia sa ca și a altora rîșlînd să încete fragmentar și să deștărușă ca totalitate fastidioasă... Dar, poezii adevărate își știu singuri mai bine ce ordine și calitate și defectele lui Mircea Șoncuteanu, poet inteligent și aș-tințe absentă / deștărușă alabăstră / lumecare de timp) dezvăluie o rară forță de captare a memoriei somnolente, pîlpitătoare și o bună tehnică poetică înșită print-o atență lectură din Joyce... Fluxul verbal înșit „la pas au-de-lă” (cu expresia lui Blanchot) oșlîndese în curgere-i izbîvitoare pieritoare forme umile ale existenței, fragmente iluzorii, fără consistență de sine.

Nă am încumet să dau numele fetei rău alături de îndolnșirea celor care au luat loc în băncile liceului; este de necruzat, dar o fac din pres marelui respect pe care-l am pentru cel care mi-au fost mentori. Nu mă lășă însă cugețul să nu arăt că dintre cei care au școluit cu atînce catalogele cîlte de fostul profesor de muzică Ștefan Hodoroabă — profesor de tîrziu, pe viitor să-l precupeie mai mult pe Mircea Șoncuteanu, poezia sa ca și a altora rîșlînd să încete fragmentar și să deștărușă ca totalitate fastidioasă... Dar, poezii adevărate își știu singuri mai bine ce ordine și calitate și defectele lui Mircea Șoncuteanu, poet inteligent și aș-tințe absentă / deștărușă alabăstră / lumecare de timp) dezvăluie o rară forță de captare a memoriei somnolente, pîlpitătoare și o bună tehnică poetică înșită print-o atență lectură din Joyce... Fluxul verbal înșit „la pas au-de-lă” (cu expresia lui Blanchot) oșlîndese în curgere-i izbîvitoare pieritoare forme umile ale existenței, fragmente iluzorii, fără consistență de sine.

Nă am încumet să dau numele fetei rău alături de îndolnșirea celor care au luat loc în băncile liceului; este de necruzat, dar o fac din pres marelui respect pe care-l am pentru cel care mi-au fost mentori. Nu mă lășă însă cugețul să nu arăt că dintre cei care au școluit cu atînce catalogele cîlte de fostul profesor de muzică Ștefan Hodoroabă — profesor de tîrziu, pe viitor să-l precupeie mai mult pe Mircea Șoncuteanu, poezia sa ca și a altora rîșlînd să încete fragmentar și să deștărușă ca totalitate fastidioasă... Dar, poezii adevărate își știu singuri mai bine ce ordine și calitate și defectele lui Mircea Șoncuteanu, poet inteligent și aș-tințe absentă / deștărușă alabăstră / lumecare de timp) dezvăluie o rară forță de captare a memoriei somnolente, pîlpitătoare și o bună tehnică poetică înșită print-o atență lectură din Joyce... Fluxul verbal înșit „la pas au-de-lă” (cu expresia lui Blanchot) oșlîndese în curgere-i izbîvitoare pieritoare forme umile ale existenței, fragmente iluzorii, fără consistență de sine.

Nă am încumet să dau numele fetei rău alături de îndolnșirea celor care au luat loc în băncile liceului; este de necruzat, dar o fac din pres marelui respect pe care-l am pentru cel care mi-au fost mentori. Nu mă lășă însă cugețul să nu arăt că dintre cei care au școluit cu atînce catalogele cîlte de fostul profesor de muzică Ștefan Hodoroabă — profesor de tîrziu, pe viitor să-l precupeie mai mult pe Mircea Șoncuteanu, poezia sa ca și a altora rîșlînd să încete fragmentar și să deștărușă ca totalitate fastidioasă... Dar, poezii adevărate își știu singuri mai bine ce ordine și calitate și defectele lui Mircea Șoncuteanu, poet inteligent și aș-tințe absentă / deștărușă alabăstră / lumecare de timp) dezvăluie o rară forță de captare a memoriei somnolente, pîlpitătoare și o bună tehnică poetică înșită print-o atență lectură din Joyce... Fluxul verbal înșit „la pas au-de-lă” (cu expresia lui Blanchot) oșlîndese în curgere-i izbîvitoare pieritoare forme umile ale existenței, fragmente iluzorii, fără consistență de sine.

Nă am încumet să dau numele fetei rău alături de îndolnșirea celor care au luat loc în băncile liceului; este de necruzat, dar o fac din pres marelui respect pe care-l am pentru cel care mi-au fost mentori. Nu mă lășă însă cugețul să nu arăt că dintre cei care au școluit cu atînce catalogele cîlte de fostul profesor de muzică Ștefan Hodoroabă — profesor de tîrziu, pe viitor să-l precupeie mai mult pe Mircea Șoncuteanu, poezia sa ca și a altora rîșlînd să încete fragmentar și să deștărușă ca totalitate fastidioasă... Dar, poezii adevărate își știu singuri mai bine ce ordine și calitate și defectele lui Mircea Șoncuteanu, poet inteligent și aș-tințe absentă / deștărușă alabăstră / lumecare de timp) dezvăluie o rară forță de captare a memoriei somnolente, pîlpitătoare și o bună tehnică poetică înșită print-o atență lectură din Joyce... Fluxul verbal înșit „la pas au-de-lă” (cu expresia lui Blanchot) oșlîndese în curgere-i izbîvitoare pieritoare forme umile ale existenței, fragmente iluzorii, fără consistență de sine.

Nă am încumet să dau numele fetei rău alături de îndolnșirea celor care au luat loc în băncile liceului; este de necruzat, dar o fac din pres marelui respect pe care-l am pentru cel care mi-au fost mentori. Nu mă lășă însă cugețul să nu arăt că dintre cei care au școluit cu atînce catalogele cîlte de fostul profesor de muzică Ștefan Hodoroabă — profesor de tîrziu, pe viitor să-l precupeie mai mult pe Mircea Șoncuteanu, poezia sa ca și a altora rîșlînd să încete fragmentar și să deștărușă ca totalitate fastidioasă... Dar, poezii adevărate își

De la Bărcă la Viena și înapoi este desigur o carte de călătorie, după cum o arată și titlul, dar mai mult decât atât. Ea este și o confesiune scriitoricească și totodată un autoportret, ceea ce-i conferă în sîrul cărții lui Adrian Păunescu un loc special. Am putea zice că de n-ar fi scris-o, această carte trebuia inventată. În viața sa poetică și în sprîjinul holicilor în definirea artistului și a creațiilor lui Nicolae și biograful și nici o exegeză a poeziei lui Adrian Păunescu nu pot face abstracte de acum înainte de cartea intitulată spectaculos *De la Bărcă la Viena și înapoi*. Este vorba de o călătorie în Austria și în poezia lui de bătaie a lui Andrei, călătorie povestită și comentată cu spontaneitate și vervă, presărată cu nenumărate digresii și ezuzuri. Primele pagini intitulale pitorese *Dragi salutați dintr-o răzădă sint o mărturisire de credință făcută după o lungă experiență de călător. Este, paradoxal, o declarație de dragoste față de țara pe care o născuși și în țara de țară în care pleacă. Bărcă este în acest preambul, deși nenumită, centrul universului, iar călătoriile de afară potul declară că le preferă oricînd o călătorie în propria țară. Este mai mult decât un acces de afecțiune, este o poziție elaborată: „Mă aplec pe gîndurile mele să călătoresc prin țara mea. Cred că România este la fel de puțin descoperită, mai ales de noi românii, ca și America înainte de Columb. Ce eroi de suflet facem închipindu-ne că știm totul despre România și de fapt nu știm aproape nimic”.*

Adrian Păunescu refacă drama recurentă a intelectualului român care-și întoarce ochii către realitățile ignorate ale propriei țări. Nu altfel făcea Mihail Sadoveanu plecînd în Olanda și scriind apoi o carte în care totul începe, subliniat și semnificativ, cu o călătorie în județul Alba. Mai e interesant de observat că înțelegerea și înțelegerea fără dimensiuni mari sunt cele care servesc de fundament. După chiar mărturia poetului, călătoria în S.U.A. nu i s-a părut atât de revelatoare ca în această țară mult mai apropiată geografic și mai întinsă geografic. Itinerariul geografic i se substituie în cartea lui Adrian Păunescu drumul cunoașterii de sine a autorului.

Prima trădătură a acestui jurnal este naturalitatea lui. Adrian Păunescu nu pleacă în călătorie înarmat cu ghiduri și crîșnă de construcție unui itinerar de-a-casă, cu inevitabilele puncte de popas. Adrian Păunescu nu verifică acuratețea unui Baedeker, ci vrea să cunoască o țară și să se cunoască pe sine odată cu această descoperire. Însemnările de călătorie sînt pline de portrete, de surse fugitive ale unor personaje epiconice, de consemnarea vîlului, a străzii, a ceea ce este impenabil în viața unui popor. Și, mai ales, autorul cărții nu trucează. Faptele sînt povestite cît mai nud, imprevizibil prin care trec ezuzionismul sînt relateate cu fidelitate, de la durerea de ochi pînă la dragostea față de cel lăsată acasă. Intimitatea personalului din carte cu cititorul este aproape totală și mai ales caracterul de comunicare directă, imediată, fără contrafaceri, dă măsura interesului acestui jurnal de călătorie. Călătorul nu-și compune o masă, nu refacă traicte culturale, cu ghidul muzeelor sub braț, nu simulează a ști ceea ce nu știe, nu falsifică relația cu cititorul în speranța fixării publice a unui autoportret înșelător. Știm despre cei doi turți ceea ce consumă la dejun, cu cît au cumpărat salamul și laptele, cît costă mașinutele pentru copii, cum s-au purtat vameșii unguri sau ceți cu ei și așa mai departe. Impresia de viu și de autenticitate este cel mai mare cîștig al acestei cărți și desigur și garanția ei în fața cititorului.

CRONICA LITERARA

ADRIAN PĂUNESCU: «De la Bărcă la Viena și înapoi»

Adrian Păunescu își scrie jurnalul cu aceeași veră spontană, cu aceeași forță și același lirism pe care l-a pus în poezii. În *De la Bărcă la Viena și înapoi*, Adrian Păunescu scrie poezie pe orice text, creează cu orice materie. Așa este și *De la Bărcă la Viena și înapoi*, care nu se aștepta de aici un aspect pe care vrea să-l transmită hirtie, de nici o confesiune personală. Sîntem invitați să-l urmăm pe Adrian Păunescu și pe micul lui companion, băiețelul Andrei, în țigul contrabandă, Mexico, Platz, și să asistăm la toată descoperirea lor, la contemplarea vitrinelor, la discuțiile cu vizitatorii, la țigul spectaculos care are uneori loc într-o această cumpărături din est și micii afaceriști locali. Sînt pagini de proză în care ochiul vede cu acuitate și urechea înregistrează exact dialoguri sugestive.

Dar nu atât arta literară impune în această carte cît atitudinea scriitorului: Adrian Păunescu scrie o carte de meditație și rîdă la ceea ce vede, la ceea ce-și amintea, la ceea ce ar trebui să fie. Compararea cu însemnările de călătorie a lui Dinicu Golești este inevitabilă, oricît de anacronic ar părea cartea botezului cu ișic de alădată. Se știe că acesta, odată călătorit în occident, a terminat prin a face comparații dezavantajoase cu țara din care a plecat și a cere înțelegerea și aici a aceluiași spirit rațional, a acelorași civilizații și justiții sociale. Adrian Păunescu privește și el realitățile austriece cu ochii omului care are ceva de învățat și de transmis conștientului său. El reține mai ales superioritatea și decența rețelei comerciale austriece, igiena locușilor, economia așteaptă care n-a defăinit satul conservativ și inflexibil și utilitate. Nenumărate aspecte i se par laudabile și interdicții mentale de a nu face comparații între cele două sisteme politice, socialist și capitalist, este respinsă de el și aici vorba de un călător de feul celui de la Golești, răzicit într-o Europă civilizată și rațională în care nu știe să-și integreze istoria proprie țară. De la Bărcă la Viena și înapoi

conține o temă nouă a cărții de călătorie românești privatele la faful istoric și efectele lui alienante asupra poporului român.

În *De la Bărcă la Viena și înapoi*, Adrian Păunescu este un admirator al civilizației și splendorii vieneze, dar pe care le privește cu un ochi lucid. Nu mai este vorba de călătorie complexă al aceluor și chiar decenilor trecute, care se duce pe hotare să admira ceea ce au mai admirat și alții cu atitudinea marunților satelii culturale. În atitudinea poetului viaștea istoria și masivele obiecte de aur care decorează călătoria muzeului vienez îi apar ca dovezi ale unui fapt istoric care n-a fost pedepzit. „Vienă, cîtă pătimă Transilvanie plătite, splendorie tăle”, exclamă Adrian Păunescu, lată un călător nou, fără inhibiții vechi, Tezaurul de la Sînculou Mare, aflător în muzeul vienez, i se pare dovada cea mai elocventă a unor rapoarte istorice brutale. Chiar în admirație poetul pune o semnificație distanță. Din nou se presupune aici, coincidentă neîntîmplătoare de altfel, exclamarea pe care Mihail Sadoveanu o adresa Olandei: „Te admir și mă pregătesc de plecare”. Adrian Păunescu străbate Viena cu sentimentul de proprietar al acestei splendori. Aici zăcea scrie el, o cantitate uriașă de studii și singe românești. Bogăția și fastul vienez au la temelie o contribuție românească pe care poetul ne cere cu îndreptățire să n-o uităm. Prin admirația cenzurată de istorie, prin refuzul complexelor și mai ales prin atitudinea revendicativă de la Bărcă la Viena și înapoi instituie o vizită a cărții de călătorie mai țară la noi.

Vizita Palatului Belvedere în care a fost hoștară sfîșiera Transilvaniei prin dictatul lui Hitler și Mussolini îi prilejuiesc poetului pagini de violentă expresie la adresa trufiei bunului plac, la adresa autorilor imediați: Ciano și Ribbentrop. Aici pagina poetului coboară la pamîntul colorat și vindicativ.

Jurnalul vienez al lui Adrian Păunescu este divers, spontan, strălucitor, plin de întrebări și de preocupări dintr-o țară mai surprinzătoare. Nu lipsește nici mentalitățile literare antipodice poeziei celui ce scrie jurnalul. Iată un „demon” care atacă la toate ocaziile poezia festivă, patriotică, politică, dar care uită că el însuși a scris o astfel de poezie. „Deșezba spulă dumnezeu că nu mai scrii poezie patriotică. Dumnezeu al scrii poezie dedicată altor patrii”. Un alt ipochimen care face obiectul nemulțumirii poetului este scriitorul care a fost odată deputat și astăzi cînd n-a mai fost ales este nemulțumit de sistemul electoral românesc. Procesul de mentalitate de care o prilejuiesc înțelegerea oamenilor de mai multe confesiuni în marea catedrală sotică Sfîntul Ștefan din Viena. Scena are rigoare și răceală, înălțime și sublim, fiind înălțată mai ales de corul bisericilor ortodoxe românești, de predică prosolului ortodox și incendiată de o altă predică priod vizitorilor canonicilor, veniți de la un pastor romano-catolic. Un poet are vocația momentelor sublimă și scena este descrisă cu o adreziune vizibilă. Vine apoi la rînd o altă înțelegere cu România în Austria. Este vorba de vizita pe care poetul o face la Muzeul de istorie unde sub genul vitrinelor descoperă tezaurul transilvanic conservat sub sticla la Viena încă de pe vremea fostei împărății. Autorul are sentimentul înținerii cu ceea care-i e propriu și cu care poate comunica și sentimentul frustrării ca și convingerea injustiției istorice și ireparabile făcută poporului român. Meridiana lui Adrian Păunescu în fața vitrinelor arheologice care conțin piese de aur dezbrăcate din pămînt românesc și transportate în casa exploatorului de ieri merită toată atenția. Nu mai e aici vorba de un călător de feul celui de la Golești, răzicit într-o Europă civilizată și rațională în care nu știe să-și integreze istoria proprie țară. De la Bărcă la Viena și înapoi

CARTEA DE DEBUT

O CARTE DE LA 1910

Silvia Obreja Cernichevici debutează cu prima parte a unui roman ultra-traditional (Eftermerde, Editura Junimea, 1991), manifestînd o inviolabilă înțelegere temă în fața unor locuri comune cunoscute încă din proza de acum o sută de ani. Este o carte „ceastă”, dar impersonală, care, dacă ar fi apărut prin 1910, ar fi făcut, probabil, o figură onorabilă. Citind-o, mi-a sărut în minte o imagine mentală să exprime raportul dintre conceptul de literatură și scrierile concrete. Mi-am reprezentat literatura printr-un ocean de plasmă, în feul celui din Salaria, iar cărțile prin forme născute din miscările lui. Capodopera nu mai recad niciodată în abur, se solidifică pe deplin, devenind autonome. Cărțile de valoare, dar lipsite de un deosebit înțeles din comun, sînt niște forme de deplin vizibile, dar care, de la un timp, precum ceaurile dintr-un tablou de Dali, încep să se lichidizeze, micșorîndu-se treptat și apoi dizolvîndu-se. Dar cărțile albe? Pe ele le-aș asemăna cu niște fantome de abur, alba vizibile, repede apușate de vînt.

Autorea *Eftermerdet* recurge, cu sînză recă, la o manieră narativă comodă. Imaginează conflicte previzibile, pune în mișcare personaje ale căror evoluții sînt ușor de anticipat, înalțîndu-se dialoguri convenționale. În care vorbește să succed fără fașona, fără brețuri. Ceea ce rezultă nu are bizară aservităte a scrierilor prozice, ci blîndețea steară a scrierilor epiconice. Pe la începutul secolului nostru, într-o mahala leocană se petrec vîluri. Unii doresc să-și ducă fîcă după un om mai rășărit; drept urmare sînt în sarcă diversaj înmăi apăsători. O soție salvează aparențele față de cel de al doilea bărbat al său, calculîndu-și cu luciditate comportamentul și simlind, la sfatul unei proiesce, tot feul de enlauri. Un bărbat are o nevasă lipsită de temperamnt focos; o „traduce” și apoi o schimbă, fără să-și măști poezia deșeză. Un vîdru se înamorează de soția altuia și o aduce la el acasă; după un timp își dă seama că ea este o ființă, într-adevăr, ardentă, dar sărăcă la minte; drept pentru care cade în darul betic, începe să o bată și își la o altă nevasă, pe calculata de care am amintit. Un băiat iubesc lectură; el și soția poezia deșeză mama sa vîtrea și arată o precoce înțelegere pentru alăblucii oameni. Un invățător are o nevasă care gătește foarte bine, lina casa curată, dar este incultă și lipsită de imaginație; drept urmare el începe să poarte, în cancelarie lunară discutiți despre Rousseau cu o tină și înmăsoasă colegă. Niște țărani revoluții îl cheamă pe un invățător să meargă cu el; acesta refuză. Sigur că, tînd-o tot așa, se poate scrie ușor nu numai o cărtică de o sută cincizeci de pagini, ci și un roman fluviu.

Cel care citează multe citate nesemnificative și încep, de la un timp, să schizeze o fenomenologie a acestei categorii literare, sînt ră. În general, se pot aștepta și la surzorie plăcute. Un zeu al veletarilor literari pare a face în așa fel încît, mai todeauna, mără o scenă, micar o realică, mără un vers și așa încît, niște înclînă să li acorde accidentală răsuită staturul unei oaze providențiale care face ca un desert să pară apmăpe simpatc. În cartea semnată de Silvia Obreja Cernichevici există chiar mai multe asemenea plăcute întreprinderi amfice etalări de locuri comune. Ele apar în legătură cu Varșava, unul dintre personajele principale. Multe dintre vorbele, acțiunile, gîndurile și simlurile acestei Varșava, despre a cărei diplomatie conștientă am pomenit, sînt binecunoscute din vechi cărți. De citeva ori însă autorea „examină” înțelegerea și analiza asupra mecanismului psihic de compensare a frigidității. Lipsită de chemare pentru plăcerile simlurilor, Varșava trăiește o anume spiritualizare rudimentară. Este o spiritualizare convențională exprimată în general de către autorea. Din ea face parte, însă, și o diușcă frigorifică, bine prinsă.

Eminent indianist, regretatul Sergiu Al. George dezvoltă prin eseurile din ultima (la propriu și la figurat) sa carte o ipoteză mai puțin cunoscută și cercetată a spiritualității românești. Autorul dorește, apelînd la patru mari modele sau momente exemplare ale „conștiinței culturale românești”, să pună în lumină simlurile cuceritoare a structurilor mitice ale gîndirii indiene, precum și simlitudinile prin arhetipuri și invarianțe arhaic-universale. Deoarece, lucru paradoxal, arhaicitatea unei culturi, mărturiește în același timp, despre universalitatea ei. Acest adevăr a fost deșezat, demonstrat științific și argumentat de antropologia contemporană, atît cea filosofică și culturală (Mircea Eliade, Gilbert Durand) cît și structuralistă (C. Lévy-Strauss). Nu întîmplător, cu o genială intuiție, G. Călinescu formulează în introducerea la „Istoria literaturii...”, teoria „vechimi” poporului și culturii române.

Ideea impactului fecund, complex, valorizant al gîndirii indiene arhaice asupra spiritului românesc, a pătrunderii, spre deosebire de Occident unde a luat forma interesului filologic, în zonele de profunzime ale conștiinței noastre culturale, nu este insolită. Lucian Blaga find unul dintre primii care a observat și prezentat fenomenul. („Mahatma Gandhi așa cum l-am cunoscut”, *Saeculum*, 1, 2, 1943) Mircea Eliade, care la acea dată era deja un indianist reunit — publicase în 1936, *Yoga, Essai sur les origines de la mystique indienne*, Paris, a remarcat și el afinitățile și convergența de structură, edificator fiind eseu despre proza eminesciană în volumul *Insula lui Euthanasius*, București, 1943. Mai recent, Amita Bhose relate problema dintr-un alt unghi, în studiul *Eminescu și India*, Iași, 1978, vizînd aproape epuzarea surselor tematice și factologice, nu fără a sublinia într-un plan mai abstract, că la născut un mare scriitor european, mythosul indian, marile sale valori și tradiții nu se găsesc atît de întim asimilate sau concurente într-o operă ca însăși de o mare originalitate. Prin ce se individualizează atunci, în acest context contribuția lui Sergiu Al. George? Răspunsul îl aflăm în viziunea sa organică și în același timp generalizatoare, a fenomenului. Altfel spus autorul (specialist în sanșcrită), care cunoaște din interior și la sură civilizația veche indiană, depășește stadiul informației erudite pentru a o subordona unui punct de vedere focalizant (formele arhetipale) și a o integra unui discurs teoretic mai cuprinzător (capacitatea valorizantă și originalitatea în universalitate a spiritului românesc): „Congruența arhaicității cu universalitatea poate fi găsită

SERGIU AL. GEORGE: «Arhaic și universal»

și acolo unde cultura noastră o înțelege pe cea a Indiei. Este zona transculturală a spiritului, instituită de dimensiunea simbolică a acestuia. Privilegiul Indiei este de a fi descoperit o dialectică a simbolului care, prin depășirea imaginii și a imaginării, reușește să găsască temeiul adinc de unde porneac atît arta cît și filosofia. Este dincolo de întîmplare că aceeași dialectică largită a simbolului poate fi regăsită, la creatorii români — Eminescu, Brăncuși, Blaga și Eliade — care, mergînd la acest temel adinc al artei și filosofiei, au simțit totodată puternica atracția a lumii indiene. Într-adevăr, acest „dincolo de întîmplare” al „creatorilor români” pentru care dimensiunea simbolică a cosmosului constituie o realitate esențială, este ceea ce urmărește să releve și să demonstreze Sergiu Al. George. Spre deosebire de mentalitatea occidentală pentru care simbolul este reprezentarea a ceva prin altceva, instituind dicotomia nivelelor comice, pentru lumea indiană simbolul este un mod concret de transgresare a dualităților, un paradox pe care gîndirea europeană modernă a refuzat să și-l apropie ontic. Celebra aporie a lui Zenon a primit o rezolvare matematică, abstractă prin „trecerea la limită”. Or, în ontologia indiană, simbolul este tocmai încorporarea în

senzul cel mai propriu al acestei „treceri la limită”. El în coexistă sacral și profan, esența și aparența, fără a fi nici una și nici alta. Prin el se roteste unitatea originară a lumii dar și diversitatea ei. Eminescu, Brăncuși, Blaga, Eliade dezvoltă, prin influența sau conștientă, în mitologii poetice personale, sau ample edificii teoretice, tocmai o astfel de ontologie și dialectică a simbolului.

Din acest unghi arta lui Brăncuși este prospectată și introspectată sub semnul nostalgiai și chemării primordialului: „Ceea ce-l singularizează pe Brăncuși în contextul generației sale este feul propriu în care el înțelegea nou; în contrast cu colegii săi de breșară care nu puteau concepe reinnoirea decît prin instituirea unui nou și personal limbaj, întrucît de la Renășterea gestul artistului nu era decît un prier de manifestare personală a însul — Brăncuși nu concepea nou ca o gășire a unui limbaj original, ci ca regășire a celui originar. Pentru el, a fi original, presupunea aflarea originarului; — ne regășim cu toții la sfîrșitul unei mari epoci și este necesar să ne reințoarcm la începutul tuturor lucrurilor și să regășim ceea ce s-a pierdut”. Conștient cu premisele studiului, Sergiu Al. George prezintă în continuare sculptura lui Brăncuși ca un limbaj simbolic,

în accepția și uneori în formele postulate de ontologia și metafizica indiană. Nu este lipsit de interes să amintim că artatul român găsia făcut un scurt atagiu în India cu ocazia proiectului templului de la Indora. Coloana fără sfîrșit, Sărutul, Oul, Pasărea etc. sînt analizate și interpretate prin raportarea la textele sacre ale filosofiei indiene relevîndu-se conștientizarea vizionilor, Revoluția lui Brăncuși în arta modernă este reințoarcm la limbajul universal arhaic al miturilor, cel mai bine conservat de spiritualitatea indiană.

Al doilea studiu, consacrat lui Mircea Eliade se desfășoară pe două planuri: cel al hermeneuticii lucrărilor de istorie a religiilor și cel alătit al comentării prozei, evident tot prin perspectiva indianistului. Mai substanțial mi se pare prima parte în care Sergiu Al. George, polemizînd explicit sau implicit cu exegeții operei teoretice, vine cu un punct de vedere nou, chiar în pofida unor afirmări a lui Mircea Eliade însuși. Reamintind faptul că actualul istoric al religiilor a fost mai întîi un competent indianist și constatînd o oarecare discrepantă între concepția teoretică și praxiul analizei, Sergiu Al. George revizuește sau arată că binomul antinomic sacru-profan este cam simplist și chiar Mircea Eliade atunci cînd îl aplică, îl folosește, mai degrabă, în senzul complex al „dilecticii participative” din metafizica indiană, decît în cel al opoziției tranșante din gîndirea occidentală. În schimb, interpretarea literaturii fantastice și referirea doar la romanul *Noaptea de sînzina* nu sînt acte de performanță ci doar de competență. Din nou devine incitant, în eseu despre filosofia lui Blaga unde observă simlitudinea dintre teoria sa sau metafizica ca element ontic și gnosologic și structura și funcționalitatea simbolului în textele sacre indiene. (Structurile antinomice la Blaga și accepția indiană a metafizicului). Din eseu despre Eminescu (Eminescu-Arhetipul) reținem combaterea prejudecăților cu privire la schopenhauerismul receptiv eminescencic la cultura indiene, poetul român fiind originar mult mai aproape de mentalitatea mitică decît filosoful german. Dar investigarea poeziei este sumară și mai mult enunțativă decît aplicată. Este clar că Sergiu Al. George se manifestă în largul lui în domeniul teoretic speculativ și al filosofiei culturii unde n-a rămas, inclusiv cele din volumul de față, contribuțiile sale cele mai solide, în care erudiția este supusă clarității și exigențelor unei argumentații logice impecabile.

Paul Dugneanu

Rostirea noastră

Urmare din pag. 1

aniversarea zilei de naștere a celui ce de aproape șaptesprezece ani trudează la celula destinelor noi ale României socialiste și acruțatei orizontului conștiinței noastre noi, al tuturor zbaterilor noastre de mai bine și mai frumos. Nimic din lumina ochilor săi nu s-a clintit chiar dacă au fost de invins și multe greutăți și au debutat încercate și multe experiențe iar lumea, e și normal, își realizează mai aproape tot timpul și bucuriile și nădejdele de timpelie și cugetul său. Nimic din lumina ochilor săi nu s-a clintit nici atunci cînd, privindu-se departe, ne amîntă că vom mai avea de înfruntat și alte probleme și omnește e posibil să întîmpinăm și zigzaguri ori să ne izbîim și de alte greutăți. Spunea, mărturisindu-le toate acestea chiar de ziua sa și, cum în ultimii șaptesprezece ani ne-am deprins atît de mult cu cuvîntul și ordinea sa de vorbit care ne implică și ne marcează în toate, n-avem cum să nu ne gîndim că de fiecare dată cînd ni se adresează ne aflăm la o extraordinară înțelegere cu noi și viitorul. Pentru că prezentul, aproape inflexibil în trezirea clipel, îl conținem, iar viitorul, unecori indecifrabil, trebuie să fie cîntecul al căruia mecanismul prodigios și preeminentă minte de om ca să ni se releve întreg, deodată, în toată distincția și limpezimea sa.

Și mai e ceva pentru care, cel puțin în planul creației, îl datorăm mult și nume acuraj al cuprinderii și rostirii adevărului, acea putere fantastic de simplă cînd cuvîntul este investit cu întreaga putere a adevărului și care înfracă din adincime un gînd, o rostire care e și înălțat înșez în impactul său cu istoria și care face deopotrivă și politică și cultură, tot așa cum face și economie și știință din tot ceea ce întreprinde în sprîjinul oamenilor și al condițiilor lor în societate.

BREVIAR

UN NEO-GHEORGHIU? — Spectaculosul mai este metamorfoza criticului și Nicodan Manolescu, fixat, dacă ar fi să luăm în serios observațiile lui asupra „Săptămînii nebulonilor”, într-o metodă sociologică și sigur neo-gheorghiu. Criticul care acum de la prozator prezintă în fața noastră evenimntele, deși materia nu e în primul rînd a unui roman istoric; vestigește excoela „putina preocupare” de dialog și de sociologie și fenomenologie a infățășării decurării în explicația unor termeni așa-zis inexistenți în limbajul „oral” din acea vreme (sîntem pe la 1925, N.M. știe bine cum se vorbea pe atunci). În sfîrșit, așezîndu-se profundă a romanului e de natură psihologică și morală, observație determinată și inexactă căci, urmînd această opoia a lui N. Manolescu, Oțete ar fi trebuit înșez de îndată, pentru „imorbidul”-jar „Crăi de Curtea Veche” n-ar avea, desigur, vred valoare. E, poate, o rigiozitate a metodei seruuil critice? O sfîrtare de a judeca romane „conștente” (cum a acesta) cu principii „logice”? Sau, pur și simplu, „un soi de indigestie stilistică” la proza lui Eugen Barbu?

AVEM O MISIE ÎMPREUNĂ. Un apel amplu și inspirat la unitatea de acțiune scriitoricească face Adrian Păunescu în revista *Pleacăra* nr. 4 sub titlul: „Pentru solidaritatea și unitatea scrierilor noastre”. Activitatea culturală și intelectuală este centrală critică literară ca pe unul din aspectele asurora căruia trebuie să ne oprim mai mult. Ignorarea, toleranța sau conștientizarea fenomenului scrierilor valoroși ca Ion Lăscărjan, Paul Anghel, Ion Gheorghe, Dinu Săvârș, Ion Alexandru și alții, arăușim mult, chiar și al lui Adrian Păunescu, este nemeritată de actualul discurs critic. Într-un înșez: „în actuala organizare a vieții literare, tăcerea e, cred, nu un semn al moralei tipice,

VIAȚA CĂRȚILOR

„CINTECE DE GLIE”

„Cantina noastră scriitoricească este un loc în care grădile și contingentele obligate dispaz pentru a face loc prietenilor spontane de specie atemporală și abolută. Într-o astfel de ambianță, nu mi-a fost greu să-mi apropiu simpatia vitalistului și eroicului prozator — colonelul George Pană, un adevărat homerid al ultimului nostru război, cît și pe aceea lirică a colonelului Ioan Costea, un veritabil rapsod al vîlurilor. E înșimă am fost într-o vreme cadet și o anumită tropimă apră halna chachie mi-o simt evocatoare. Ca orice poet, sint, desigur, antimilitar și antirăzboinic, preferînd muzele gureșe, ci nu cele sîntioase, dar înțeleg deopotrivă războiul celor ce se înșurcu nemilicuit în slujba Patriei.

Cu atît mai mult aparția truseș, chipul luminos cu ochii azurii și vorbirea pregnantă, cu blînzătate dar cu tonus ferm, ardelesc, călătura neafectată a gestului prietenesc, modestia comportamentală și marea sa dragoste pentru Poezie, toate harurile unei prezente armonioase, trup și suflet dăruite acestei vîluri străbune, m-au atras nelincențit către personalitatea generoasă a poetului Ioan Costea.

Cunoșteam mai demult, încă de prin ‘46-‘48 activitatea sa de gazetar virtuoz la „România liberă”, continuată apoi la gazeta ostășească

A. S.

„Rostirea noastră”, Editura Milișară, 1991

Cicaron Ciobanu; „Izaccu”

CULTURA ROMĂNEASCĂ IN LUME

PANAIT ISTRATI, LUPTĂTOR PENTRU ADEVĂR ȘI DREPTATE SOCIALĂ

Numărul 21, din noiembrie 1981, al revistei tri-... PANAIT ISTRATI, LUPTĂTOR PENTRU ADEVĂR ȘI DREPTATE SOCIALĂ

Reportajele sunt precedate de o "Cămină Intitulată Adevărul" în care publicistul român Al. Tălcu...

Din cuprinsul revistei număr 21 al publicației franceze mai este de reținut articolul de fond al lui Marcel Mermoz...

Cronica

La încheierea acestor rânduri, ne-a parvenit trieta veste despre înecarea din viață a lui Marcel Mermoz...

«Evazionismul este o manevră debilă»

DE VORBĂ CU ROMANCIERUL ELVEȚIAN ETIENNE BARILIER

Mă simt foarte bine în Zürich, în casa mea, în viața mea...

Încerc să determin ce formală epică îl atrage mai mult pe Etienne Barilier...

Discuție deconectată, extrem de serioasă. Încep prin a spune că mi lipsește referințele culturale privitoare la literatura lui Barilier...

Admiț că întreba este simplistă, un scriitor are o mic de surse să se formeze, totuși insistă Barilier pune de la bun început accentul pe cultura debutantului...

Balcanice

ADAM PUSLOJIC

Pisica mea cu trei picioare

Dacă vă imaginați pisica mea închipuiți-vă că e cu totul și cu totul oarbă

Închipuiți-vă că e cu totul și cu totul mută închipuiți-vă că e aیت de frumoasă!

Eu noaptea e albă și ziua e neagră

Eu mi-e faza în casă

Pe ea o trimet în oreș după piine

Eu a stăpina în casă

Eu mi întorcă seara ceasornicul

În vaze eu pune flori de pădure

Eu a stăpina în casă

Eu mi întorcă seara ceasornicul

În vaze eu pune flori de pădure

Eu a stăpina în casă

Eu mi întorcă seara ceasornicul

În vaze eu pune flori de pădure

Eu a stăpina în casă

Eu mi întorcă seara ceasornicul

În vaze eu pune flori de pădure

Eu a stăpina în casă

Eu mi întorcă seara ceasornicul

În vaze eu pune flori de pădure

Eu a stăpina în casă

Eu mi întorcă seara ceasornicul

În vaze eu pune flori de pădure

REPERE

CUVINTUL RESPONSABIL

reviste de profil. Încerc să citesc o carte de săptămână din domeniile în care scriu, fără să reușesc însă întotdeauna...

Aurel-Dragoș Monteanu

"Gutenberg sau Marconi", Editura "Albatros", 1981.

Cicaron Ciobanu, "Partener" (Din expoziție deschisă la Galeria de artă ale municipiului București)

SPECTACOLUL LUMII văzut de Ioan Grigorescu

Universalitatea lui Istrati

Cu un astfel de titlu dat însemnărilor literare și cronologie, apărute sub semnătura unor informali autori...

Celălalt dicționar, care a apărut în 1918, în Editura științifică și enciclopedică, sub coordonarea și revizua științifică a lui Mircea Zăciu...

dru Talex — „Panait Istrati: Cum am devenit scriitor (Editura Scrieri Române, Craiova, 1981), la adădă, peste 120 de scriitori români și străini...

Pentru a fi avut curajul să rămână întotdeauna în numele cărții a luptat, pentru dreptul la adevăr și adevărul la luptat...

Să ne spună străinii că Panait Istrati este scriitor român? Mă întreb...

SPORT Vinuri alese, martiri și biblicile din pod

mergen câinel pe cărări albește. Când nu ninge, cade chibucul, cerul plin de stele...

eu am zis că vinează portocalii tu te-ai făcut ca plouă e a băgat fătulul

La spartul cheului, în să vă spun, cu titlu de curiozitate, că un club din divizia A, câștigă un mic control financiar...

Jocuri negre în capul listei, pagubă-n cluperci în coada lanțului. Un cunoscut din Transilvania povestește că într-o comună de lângă Alba-Iulia...

Altădată aș fi ris, acum nu. Aveam gura preș amără.

Fânș Neagu F.S. în numărul de ieri, ziarul Sportul face niște precizări pe marginea articolului meu: Obeștii, pășni, podobe...

Luceafărul

Revistă editată de UNIONFA SCRITORILOR din REPUBLICA SOCIALISTĂ ROMÂNIA

Redactor șef: Nicolae Don Fruntelescu, Mihai Ungheanu (redactor șef adjunct), Teodor Balș (secretar responsabil de redacție)

ADMINISTRAȚIA: București, Piața Școlii Nr. 1, tel. 13 12 86

ABONAMENTELE: 3 luni - 12 lei; 6 luni - 20 lei; 1 an - 32 lei

COMBINATUL POLIGRAFIC „CASA ȘTIINȚEI”